

Яшарова М.М.,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри інтелектуальної власності та приватного права

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

УДК 347.211:061.1ЄС

DOI 10.32782/2663-5666.2024.1.5

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В БІЗНЕСІ ЄС: ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ACQUIS COMMUNAUTAIRE

Вступ. Прагнення України до інтеграції до Європейського Співтовариства (далі – ЄС) потребувало приведення національного законодавства у відповідність до положень *acquis communautaire*. Одним з напрямків реформування національного законодавства стало законодавство в сфері інтелектуальної власності. Тоді як забезпечення належного рівня охорони та захисту права інтелектуальної власності є необхідною передумовою функціонування сучасного бізнесу на основі інновацій та трансферу технологій, правове регулювання в даній сфері все ще вимагає вдосконалення. Головним чином це пов'язано з національним характером самого права інтелектуальної власності. Основним інструментом подолання розбіжностей в сфері інтелектуальної власності є міжнародні угоди. Проте, незважаючи на розгалужене міжнародно-правове регулювання в сфері інтелектуальної власності, створення Європейського Співтовариства як нового правового простору, потребувало перегляду регулювання у зазначеній сфері та створення наднаціональних правових інструментів охорони та захисту інтелектуальної власності для забезпечення сталого функціонування спільного ринку Європейського Співтовариства. Саме ця специфіка права інтелектуальної власності ЄС обумовлює актуальність розгляду правового регулювання її захисту з позиції функціонування бізнесу.

Питання забезпечення охорони та захисту права інтелектуальної власності вже понад двох десятиліть постійно залишаються у сфері уваги юристів-науковців. Різним аспектам права інтелектуальної власності присвячені дослідження Ю.Л. Бошицького, І.В. Венедіктової, В.В. Дроб'язка, О.А. Підпригори, О.І. Харитонової, О. Є. Харитонова та інших. Формуванню права інтелектуальної власності Європейського Союзу та його основним інститутам присвячено дослідження Ю.М. Капіці [1]. Водночас з по-

зиції функціонування бізнесу право інтелектуальної власності Європейського Союзу все ще потребує додаткового вивчення.

Метою дослідження є аналіз національних правових інструментів захисту права інтелектуальної власності з позиції їх відповідності праву Європейського Союзу в аспекті захисту права інтелектуальної власності суб'єктів підприємницької діяльності.

Виклад основного матеріалу. Правове регулювання в сфері інтелектуальної власності ЄС пов'язано головним чином з питанням функціонування спільного ринку, а отже зачіпає насамперед питання здійснення підприємницької діяльності з використанням об'єктів права інтелектуальної власності. Охорона та захист права інтелектуальної власності одразу стала важливою складовою торговельної політики Європейського Союзу. На необхідність забезпечення її охорони та захисту вказувалося вже в Договорі про заснування Європейської Спільноти, коли у ст. 133 окремо було зазначено, що загальні принципи спільної торговельної політики поширюються й на торговельні аспекти інтелектуальної власності [2]. Водночас масові порушення прав інтелектуальної власності продовжують створювати проблему для функціонування спільного ринку, спричиняючи значні збитки бізнесу. Так, за даними Офісу інтелектуальної власності Європейського Союзу, втрати від контрафакції в 2018-2021 роках лише в таких галузях, як виробництво одягу, косметичної продукції та іграшок складали відповідно 12, 3 та 1 мільярд євро [3].

Важливою ознакою правового регулювання в сфері інтелектуальної власності є національний характер такого регулювання. Саме тому міжнародно-правові акти грають тут важливу роль. Як Україна, так й країни-члени ЄС є сторонами базових міжнародних угод в сфері інтелектуальної власності, адміністративні функції

яких виконує Всесвітня Організація Інтелектуальної Власності (далі – ВОІВ). Серед цих угод слід назвати Паризьку конвенцію про захист промислової власності [4], Бернську конвенцію про захист літературних і художніх творів [5], Міжнародну конвенцію про захист інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення (Римську конвенцію) [6]. Важливу роль для забезпечення охорони та захисту інтелектуальної власності при здійсненні підприємницької діяльності грає також угода TRIPS, яка є базовою міжнародною угодою, пов'язаною з торговельними аспектами прав інтелектуальної власності. Серед іншого, угода TRIPS запроваджує загальні стандарти з забезпечення права інтелектуальної власності, яких мають дотримуватись всі країни-члени ЄС [7]. Проте запроваджених міжнародним правом інструментів, пов'язаних з охороною та захистом права інтелектуальної власності, виявилось недостатнім для забезпечення сталого функціонування спільного ринку Європейського Співтовариства у пов'язаних з нею сферах.

Право інтелектуальної власності з самого початку стало невід'ємною складовою *acquis communautaire*. В розвиток положень щодо спільної політики в сфері інтелектуальної власності було видано низку директив Ради Європейського Економічного Співтовариства. Насамперед слід виділити директиви, що стосуються окремих об'єктів права інтелектуальної власності. Зокрема йдеться про *Директиву Ради 93/98/ЄЕС стосовно уніфікації строків захисту авторського права і деяких суміжних прав* від 29 жовтня 1993 року, яка вказує на те, що відмінності в національному регулюванні стосовно строків охорони авторського права і суміжних прав створюють потенційні перешкоди для вільного переміщення товарів та свободи надання послуг, а також можуть призвести до порушення умов конкуренції [8].

Також слід назвати *Директиву N98/71/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 жовтня 1998 року про правову охорону промислових зразків* (далі – Директива 98/71/ЄС). В преамбулі Директиви 98/71/ЄС вказується на те, що розбіжності, що існують у правовому регулюванні прав на промислові зразки в державах-членах ЄС, мають безпосередній вплив на функціонування внутрішнього ринку та можуть спотворювати умови конкуренції. Підкреслюється необхідність кумуляції правової охорони промислових зразків та об'єктів авторського права та забезпечення однакових підходів до

визнання об'єкта промисловим зразком (критеріїв охороноздатності) в усіх країнах-членах ЄС. Таким чином, Директива 98/71/ЄС охоплює питання, що стосуються поняття, умов надання охорони (новизна, оригінальність), розкриття інформації, меж та строків правової охорони, а також питання, що стосуються реєстрації прав [9].

Ще одна директива, що стосується окремих об'єктів права інтелектуальної власності, це *Директива 2008/95/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 жовтня 2008 року про наближення законів держав-членів, що стосуються торговельних марок* (далі – Директива 2008/95/ЄС). Директива 2008/95/ЄС охоплює питання, пов'язані з умовами охороноздатності торговельних марок, підстави для відмови в наданні охорони чи визнання свідоцтва недійсним, обмеження та вичерпання прав, а також питання, пов'язані з ліцензуванням [10].

Нарешті слід згадати *Директиву 2009/24/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 квітня 2009 року про правову охорону комп'ютерних програм* (далі – Директива 2009/24/ЄС) регулює питання, пов'язані з авторством на комп'ютерні програми; визначає суб'єктів, що користуються охороною; визначають обмеження щодо використання та питання декомпіляції комп'ютерних програм. [11].

Водночас, вищезазначені директиви стосуються насамперед матеріальних аспектів права інтелектуальної власності, а отже – їхньої охорони. Щодо захисту прав інтелектуальної власності в країнах-членах ЄС, то цього питання стосується насамперед *Директива 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності* (далі – Директива 2004/48/ЄС). Директива 2004/48/ЄС визначає захист інтелектуальної власності як важливу складову, необхідну для формування внутрішнього ринку, виділяючи такі аспекти, як сприяння інноваційному розвитку, стимулювання інвестицій, розвиток зайнятості та підвищення конкурентоспроможності. Експертні дослідження, що передували прийняттю Директиви 2004/48/ЄС, показали наявність істотних відмінностей у правовому регулюванні законодавством держав-членів стосовно механізмів захисту права інтелектуальної власності, зокрема щодо застосування тимчасових заходів, судових заборон, права на отримання відшкодування правовласником за рахунок особи, що неправомірно використовувала об'єкт

права інтелектуальної власності, тощо. Така ситуація створювала ризик всьому функціонуванню внутрішнього ринка ЄС. Не втручаючись в процесуальні питання та правила конкуренції, Директива 2004/48/ЄС створює умови для запровадження «високого, еквівалентного та однорідного рівня захисту на внутрішньому ринку» [12].

Директива 2004/48/ЄС стосується низки принципових моментів, спрямованих на забезпечення захисту права інтелектуальної власності з урахуванням його особливостей. Зокрема, йдеться про визначення кола осіб, що можуть звертатися за таким захистом; забезпечення доказів; право на інформацію; право вимагати негайного припинення порушення.

Визначення осіб, що мають право вимагати застосування заходів, пов'язаних із захистом права інтелектуальної власності. Зазвичай до таких осіб належать правовласники. Водночас Директива 2004/48/ЄС наголошує на необхідності розширення кола таких осіб шляхом включення до нього «осіб, що мають безпосередній інтерес та правовий статус, наскільки це дозволяє діюче законодавство», визначаючи, таким чином, чотири групи осіб, що мають право звернутися за захистом права інтелектуальної власності: самі правовласники; ліцензіати та інші особи, що мають право на використання даного об'єкта права інтелектуальної власності на підставі закону або договору; організації колективного управління та професійні органи в сфері захисту права інтелектуальної власності [12].

Другим важливим моментом, на який звертається увага в Директиві 2004/48/ЄС, це **питання забезпечення доказів**. Таке забезпечення може здійснюватись шляхом включення до національного законодавства спеціальних процесуальних норм. Водночас треба враховувати той факт, що право інтелектуальної власності часто зачіпає питання конфіденційної інформації (включаючи комерційну таємницю, ноу-хау), а вина особи, від якої вимагається надання такої інформації у порушенні права інтелектуальної власності, ще не доведена. У зв'язку з цим витребування доказів має бути таким, що забезпечує збереження конфіденційної інформації. Ч.2 статті 6 Директиви 2004/48/ЄС також вказується на те, що, коли йдеться про порушення права інтелектуальної власності в промислових масштабах, держави-члени мають вжити заходів із забезпечення можливості суду витребувати банківські, фінансові та комерційні докумен-

ти. Таке витребування також має забезпечувати збереження конфіденційної інформації.

Третім важливим моментом який слід враховувати, коли йдеться про забезпечення доказів по справам, пов'язаним з порушенням права інтелектуальної власності, це те, що іноді такі заходи можуть вживатися негайно і без попереднього інформування сторін. Знов таки, враховуючи, що на момент проведення заходів з забезпечення доказів вина відповідача ще не доведена, він також має право звернутися з проханням про припинення таких заходів і має право на відшкодування пов'язаних з цим збитків, якщо вжиті заходи виявляться необґрунтованими [12].

Право на інформацію передбачає право на отримання повної і точної інформації щодо походження контрафактної продукції, каналах збуту, кола осіб, причетних до виробництва та розповсюдження контрафактної продукції. Слід зауважити, що у даному випадку йдеться про володіння, використання, виробництво, розповсюдження контрафактної продукції в промислових масштабах.

Можливість забезпечити негайне припинення порушення права інтелектуальної власності. Можливість вимагати негайного припинення порушення права інтелектуальної власності має велике значення, оскільки, наприклад, через порушення права інтелектуальної власності, правовласнику-підприємцю може бути спричинена не лише майнова, а й немайнова шкода (наприклад, шкода діловій репутації через розповсюдження неякісної контрафактної продукції під брендом правовласника). Так, як зазначається у звіті Офісу Європейського Союзу з питань інтелектуальної власності (EUIPO), для малого та середнього бізнесу наслідки порушення права інтелектуальної власності полягають як у матеріальній шкоді (32% респондентів), так й у шкоді діловій репутації (31% респондентів) [13]

З іншого боку складність реалізації цього положення полягає у тому, що, якщо висунуті до відповідача претензії виявляться необґрунтованими, виникає необхідність гарантувати отримання ним відшкодування понесених збитків.

Слідуючи меті набуття членства в Європейському Співтоваристві, Україна докладає всіх зусиль з приведення національного законодавства у відповідність до *acquis communautaire*. Якщо казати саме про забезпечення захисту права інтелектуальної власності, то насамперед слід звернути увагу на спеціальні положення,

що містяться у Цивільному процесуальному кодексі України (далі – ЦПК України) [14] та Цивільному кодексі України (далі – ЦК України) [15]. Слід зазначити, що істотних змін положення про захист права інтелектуальної власності зазнали після прийняття 20 березня 2023 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності» [16]. Метою прийняття зазначеного закону стала «імплементация до національного законодавства положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їх державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), щодо загальних зобов'язань, цивільних заходів, процедур і засобів захисту прав інтелектуальної власності, передбачених частиною третьою Глави 9 Розділу IV Угоди, та Директивою 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 29.04.2004 про захист прав інтелектуальної власності» [16].

Так, зокрема, стаття 84-1 ЦПК України встановлює можливість витребування окремих доказів у справах про порушення прав інтелектуальної власності. Ч. 4 статті 156 ЦПК України містить положення про забезпечення позову по справах, пов'язаних з порушенням права інтелектуальної власності. Аналогічні положення містяться в статті 81-11 Господарського процесуального кодексу України [18]. Стаття 432 ЦК України передбачає можливість вилучення з цивільного обороту та знищення товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності; вилучення матеріалів й знарядь, що використовувались для виготовлення товарів з порушенням права інтелектуальної власності; застосування разової грошової виплати як альтернативи такому вилученню; застосування компенсації замість відшкодування збитків; оприлюднення інформації про порушення права інтелектуальної власності [14]. Положення стосовно припинення порушення на вимогу правовласника й обов'язок відшкодувати майнову шкоду передбачені й галузевими законами, зокрема ст. 26 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки», ст.20 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», ст.21 Закону України «Про охорону прав на компоновання напівпровідникових виробів», ст. 34 Закону України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі». Таким чином, законодавство України в сфері інтелектуальної

власності було приведено у відповідність до Директиви 2004/48/ЄС.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Підсумовуючи слід зазначити, що в *acquis communautaire* наголошується на тому, що підприємці й самі мають брати активну участь в боротьбі проти порушень права інтелектуальної власності [12]. Такий підхід є цілком обґрунтований, оскільки такий захист здебільшого стосується цивільного судочинства, яке, виходячи з принципу диспозитивності, вимагає ініціативи потерпілої сторони для захисту її права.

Не йдеться про повне наближення законодавства країн-членів ЄС у сфері захисту інтелектуальної власності. Таке наближення обмежується ступенем, достатнім для забезпечення функціонування спільного ринку ЄС. Таким чином, питання, що стосуються положень відносно реєстрації права інтелектуальної власності, визнання свідоцтва чи патенту недійсним тощо залишаються в сфері компетенції національних законодавств. Так само це стосується й процесуальних питань, зокрема пов'язаних з забезпеченням засобами судового захисту. Водночас визначається низка питань, наближення правового регулювання щодо яких має принципове значення для забезпечення захисту права інтелектуальної власності в умовах спільного ринку. Насамперед це питання, пов'язані з визначенням кола осіб, що можуть звертатися за таким захистом; забезпечення доказів; право на інформацію; право вимагати негайного припинення порушення. Процес адаптації законодавства України в сфері захисту інтелектуальної власності до *acquis communautaire* триває. З прийняттям 20 березня 2023 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності» його було приведено у відповідність до Директиви 2004/48/ЄС – основної директиви, що стосується саме питань захисту права інтелектуальної власності, що має забезпечити можливість функціонування українського бізнесу в умовах спільного ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Капіца Ю.М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку / Ю. Капіца; НАН України, Центр дослідж. інтелект. власн. та трансф. технол. НАН України. – 2-е вид. – Київ : Академперіодика, 2020. – 664 с.
2. Договір про заснування Європейської Спільноти: міжнародний договір від 25 березня 1953 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017#Text

3. Economic impact of counterfeiting in the clothing, cosmetics, and toy sectors in the EU. European Union Intellectual Property Office URL: <https://www.euipo.europa.eu/en/publications/clothing-cosmetics-and-toy-sectors-in-the-eu-2024>

4. Паризька конвенція про охорону промислової власності: міжнародний договір від 20 березня 1883 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text

5. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів: міжнародний договір від 24 липня 1971 року (із змінами) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text

6. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення: міжнародний договір від 26 жовтня 1961 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_763#Text

7. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності: міжнародний договір від 15 квітня 1994 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_018#Text

8. Директива Ради 93/98/ЄЕС стосовно уніфікації строків охорони авторського права і деяких суміжних прав від 29 жовтня 1993 року URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_434#Text

9. Directive 98/71/EC of the European Parliament and of the Council of 13 October 1998 on the legal protection of designs. *Official Journal of the European Union*. 289, 28.10.1998, p. 28–35 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A31998L0071>

10. Directive 2008/95/EC of the European Parliament and of the Council of 22 October 2008 to approximate the laws of the Member States relating to trade marks. *Official Journal of the European Union*. 299, 8.11.2008, p. 25–33 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TX-T/?uri=CELEX%3A32008L0095>

11. Directive 2009/24/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 to the legal protection of computer programs. *Official Journal of the European Union*. 111, 5.5.2009, p. 16–22 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0024>

12. Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the enforcement of intellectual property rights. *Official Journal of the European Union*. 195, 2.6.2004, p. 16–25 URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0048R%2801%29>

13. 2022 Intellectual Property SME Scoreboard. *European Union Intellectual Property Office*. 2022. URL: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IP_sme_scoreboard_study_2022/IP_sme_scoreboard_study_2022_en.pdf

14. Цивільний процесуальний кодекс України: закон України від 18 березня 2004 року N1618–IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1618-15>.

15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності: Закон України від 20 березня 2023 року N2974–IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2974-20#n29>

16. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту прав інтелектуальної власності» URL: <https://itd.rada.gov.ua/5adb292a-8216-457b-b0ad-b19e0fbf2fba>

17. Цивільний кодекс України: закон України від 16 січня 2003 року N435-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n2303>

18. Господарський процесуальний кодекс України: закон України від 6 листопада 1991 року N1798–XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>

Яшарова М.М. ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В БІЗНЕСІ ЄС: ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ACQUIS COMMUNAUTAIRE

У представленому в статті дослідженні розкриваються основні положення *acquis communautaire* в сфері захисту прав інтелектуальної власності з позиції здійснення підприємницької діяльності та функціонування спільного ринку та аналізується відповідність національного законодавства України в сфері захисту права інтелектуальної власності до законодавства Європейського Співтовариства. Головним чином, це пов'язано з тим, що право інтелектуальної власності має національний характер. Хоча існують міжнародні угоди, що регулюють цю сферу, вони не завжди можуть вирішити всі розбіжності. Створення Європейського Співтовариства як нового правового простору вимагало перегляду регулювання інтелектуальної власності та створення наднаціональних правових інструментів для забезпечення сталого функціонування спільного ринку. Ця специфіка права інтелектуальної власності ЄС підкреслює актуальність розгляду правового регулювання захисту з погляду бізнесу. Вказується на те, що міжнародно-правове регулювання грає особливу роль у забезпеченні захисту права інтелектуальної власності з огляду на його національний характер. Водночас участь країн-членів ЄС у міжнародних угодах, адміністративні функції яких виконує ВОІВ та угоди TRIPS виявилася недостатньою для забезпечення функціонування спільного ринку Європейського Співтовариства у цієї сфері, що потребувало розвитку власного наднаціонального правового регулювання. Аналізуються основні положення директив ЄС в сфері інтелектуальної власності, зокрема директиви 2004/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності. Розглядаються окремі аспекти правового регулювання, що мають принципове значення для забезпечення захисту права інтелектуальної власності в умовах спільного ринку, а саме:

- визначення кола осіб, що можуть звертатися за таким захистом;
- забезпечення доказів; право на інформацію;
- право вимагати негайного припинення порушення.

Розглядаються зміни, що були внесені до національного законодавства України з метою приведення його у відповідність до директив Європейського Співтовариства.

Ключові слова: право інтелектуальної власності, право ЄС, адаптація законодавства, *acquis communautaire*, директиви ЄС.

Yasharova M.M. FEATURES OF INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS PROTECTION IN EU BUSINESS: CORRESPONDENCE WITH UKRAINIAN LEGISLATION ACQUIS COMMUNAUTAIRE

The article explores the main provisions of the *acquis communautaire* in the field of intellectual property rights protection from the perspective of conducting entrepreneurial activities and the functioning of the common market. It analyzes the compliance of Ukrainian national legislation in the field of intellectual property rights protection with the legislation of the European Community. Primarily, this is associated with the fact that intellectual property law has a national character. Although there are international agreements regulating this sphere, they may not always resolve all discrepancies. The creation of the European Community as a new legal space necessitated a review of intellectual property regulation and the establishment of supranational legal instruments to ensure the sustainable functioning of the common market. This specificity of EU intellectual property law underscores the relevance of examining legal regulation from a business perspective. It is noted that international legal regulation plays a significant role in protecting intellectual property rights given its national character. However, the participation of EU member states in international agreements, the administrative functions of which are performed by WIPO and the TRIPS Agreement, proved insufficient to ensure the functioning of the European Community's common market in this area, necessitating the development of its own supranational legal regulation. The analysis focuses on the main provisions of EU directives in the field of intellectual property, particularly Directive 2004/48/EC of the European Parliament and of the Council dated April 29, 2004, concerning the enforcement of intellectual property rights. Specific aspects of legal regulation that are fundamentally important for ensuring the protection of intellectual property rights in the context of the common market are examined, including:

- defining the scope of individuals who may seek such protection;
- ensuring evidence;
- the right to information;
- the right to demand immediate cessation of infringement.

Changes made to the national legislation of Ukraine with the aim of aligning it with the directives of the European Community are also considered.

Key words: intellectual property law, EU law, legislation adaptation, *acquis communautaire*, EU directives.